

Presenting the educational policy model of skill learning for first year high school students: with a mixed approach

Samaneh. Keshmiri¹, Abbas. Khorshidi*², Alireza. Araghiyeh³, Nader. Barzegar⁴ & Esfandiari. Doshmanziari⁵

1. PhD student in educational management, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran
2. *Corresponding Author: Professor, Educational Management Department, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran
3. Assistant Professor, Department of Educational Management, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran
4. Assistant Professor, Department of Educational Management, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran
5. Assistant Professor, Department of Educational Management, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran

ARTICLE INFORMATION

ABSTRACT

Article type

Original research

Pages: 58-69

Corresponding Author's Info

Email:

a_kgorshidi04@yahoo.com

Article history:

Received: 2023/04/26

Revised: 2023/09/01

Accepted: 2023/09/04

Published online:

2023/10/02

Keywords:

Model, policy making, skill learning, high school students.

Background and Aim: Students can better understand what they have learned and prepare to build a better future. The present research was conducted to provide a model of educational policy for skill learning of first-year high school students. **Methods:** In terms of the applied goal, this research was exploratory mixed (qualitative-quantitative) in terms of data, and in terms of nature, in the qualitative dimension, it was a systemic (paradigm) foundation data, and in the quantitative dimension, it was a cross-sectional survey. The statistical population of the qualitative part included university professors and experts who had papers in the field of skill training, and in the quantitative part, it included all the teachers of the first year of secondary education in the central province who had a master's degree and above in the field of educational sciences, numbering 500 people. The sampling method in the qualitative part is purposeful and theoretical, and with the number of 15 experts, the theoretical saturation was reached. In the quantitative part of the sample size, 217 people were selected based on Morgan's volume determination formula. In the current research, after the open and axial coding of the measurement tool, it was sent in the form of a set form and sent to experts for selective coding and validation. Based on this, a researcher-made questionnaire was designed and distributed among the randomly selected statistical sample. Then the collected data were analyzed using descriptive and inferential statistics. **Results:** As a result, 5 dimensions, 20 components and 118 indicators were finalized for the educational policy model of students' skill learning. **Conclusion:** After the final approval and prioritization of the experts, the dimensions, components and indicators of the model were drawn, and the experts again validated the said model.

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Keshmiri, S., Khorshidi, A., Araghiyeh, A., Barzegar, N., & Doshmanziari, E. (2023). Presenting the educational policy model of skill learning for first year high school students: with a mixed approach. *Jayps*, 4(7): 58-69.

ارائه الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه: با رویکرد آمیخته

سمانه کشیری^۱، عباس خورشیدی^{۲*}، علیرضا عراقیه^۳، نادر برزگر^۴ و اسفندیار دشمن‌زیاری^۵

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران
۲. استاد، گروه مدیریت آموزشی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران
۳. استاد برنامه ریزی درسی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران
۴. استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران
۵. استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی صفحات: ۵۸-۶۹	زمینه و هدف: دانش‌آموزان با مهارت‌هایی می‌توانند به درک عمیق‌تری از آموخته‌های خود دست یابند و برای ساختن آینده‌ای بهتر آماده شوند. پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه انجام شد. روش پژوهش: این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از نظر داده‌ها، آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) و از نظر ماهیت در بعد کیفی، داده‌بنیاد سیستمی (پارادایمی) بوده و در بعد کمی، پیمایشی مقطعی بود. جامعه آماری بخش کیفی شامل اساتید دانشگاه و خبرگان که دارای پژوهش‌هایی در زمینه مهارت‌آموزی بود و در بخش کمی شامل کلیه معلمان دوره اول متوسطه آموزش و پرورش استان مرکزی که دارای تحصیلات کارشناسی ارشد به بالا در رشته علوم تربیتی به تعداد ۵۰۰ نفر بود. روش نمونه‌گیری در بخش کیفی آگاهانه هدفمند از نوع نظری بوده و با تعداد ۱۵ نفر خبره شدند به اشباع نظری رسید؛ در بخش کمی حجم نمونه بر اساس فرمول تعیین حجم مورگان تعداد ۲۱۷ نفر انتخاب شدند. در پژوهش حاضر پس از کدگذاری باز و محوری ابزار سنجش حاصل شده، در قالب یک فرم تنظیم و برای خبرگان جهت کدگذاری انتخابی ارسال و مورد اعتبار سنجی قرار گرفت و بر این اساس پرسشنامه محقق ساخته طراحی و میان نمونه آماری بصورت تصادفی انتخاب شده توزیع گردید. سپس داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها: برای این در نتیجه، ۵ بعد، ۲۰ مؤلفه ۱۱۸ شاخص برای الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان نهایی شد. نتیجه‌گیری: پس از تأیید نهایی و اولویت‌بندی خبرگان، ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های سازنده الگو ترسیم شده، و مجدداً الگوی یادشده توسط خبرگان اعتباریابی شد.
اطلاعات نویسنده مسئول ایمیل: a_kgorshidi04@yahoo.com	
سابقه مقاله	
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۰۶	
تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۲/۰۶/۱۰	
تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۰۶/۱۳	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۱۰	
واژگان کلیدی الگو، سیاست‌گذاری، مهارت‌آموزی، دانش‌آموزان متوسطه.	
انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است. تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.	

شیوه‌استناد به این مقاله

کشیری، سمانه، خورشیدی، عباس، عراقیه، علیرضا، برزگر، نادر، و دشمن‌زیاری، اسفندیار. (۱۴۰۲). ارائه الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه: با رویکرد آمیخته. مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان، ۷(۴): ۶۹-۵۸.

مقدمه

سیادت و نادری، ۱۳۹۹). از طرف دیگر، در شرایط فعلی کشور و روند تغییرات بین‌المللی و همچنین افزایش داوطلبان تحصیلکرده جویای کار لازم است به توسعه کارآفرینی بعنوان برنامه راهبردی به آن پرداخته شود و از طرفی اشباع ظرفیت استخدامی دولتی و ناتوانی بخشی خصوصی در بکارگیری افراد باعث شده که در سال‌های اخیر مشکل بیکاری در بین دانش‌آموختگان و فارغ‌التحصیلان به شدت خودنمایی کند که در صورت عدم توجه به این مسائل و پیش‌بینی نکردن راهکارهای اساسی و مناسب برای این معضل که در حال حاضر مشکلات اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، سیاسی و... را به وجود آورده، جامعه ما را در آینده نه چندان دور با بحران‌های متعدد مواجه خواهد کرد (مهدی و بارانی، ۱۳۹۸).

نکاتی که بیان شدند، آموزش و پرورش با چالش‌های جدی روبه‌رو است و برونداد آن در تراز جمهوری اسلامی ایران و پاسخگویی تحولات محیطی و نیازهای جامعه نمی‌باشد. از این رو، تأکیدات حکیمانه رهبر فرزانه انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت تحول بنیادی در آموزش و پرورش برای تحول و پرهیز از الگوهای وارداتی، کهنه و تقلیدی محض، چراغ راه برون‌رفت از چالش‌های نظام آموزشی کشور می‌باشد. (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۱۳۹۰).

همچنین با توجه به این که از مهم‌ترین اهداف عملیاتی و راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش این است که تربیت یافتگان دارای حداقل یه مهارت مفید برای امرار معاش حلال باشند به گونه‌ای که در صورت جدایی از نظام تعلیم و تربیت رسمی در هر مرحله، توانایی تأمین زندگی خود و اداره خانواده را داشته باشند. بر اساس بررسی‌های صورت گرفته در این زمینه هنوز برنامه و اقدام عملی مناسبی جهت تحقق اهداف سند در این زمینه، مشاهده نگردیده است (عباس‌پور و مرادی، ۱۳۹۷). با اینکه وزارت آموزش و پرورش از نظر تعداد

دانش‌آموزان با مهارت‌یابی می‌توانند به درک عمیق‌تری از آموخته‌های خود دست یابند و برای ساختن آینده‌ای بهتر آماده شوند (هارگرویس^۱، ۲۰۲۱). مهارت‌آموزی مقوله‌ای است که همواره مورد توجه نظام‌های آموزشی پیشرفته قرار دارد؛ چرا که تنها آموزش سطحی منابع درسی به دانش‌آموزان نمی‌تواند آنان را برای زندگی آینده مهیا سازد. از این رو، برای پرورش نسلی کارآمد که بتواند آینده روشنی را برای کشور رقم زند، باید به فکر راه‌های افزایش مهارت افراد در نظام آموزشی بود (کار^۲، ۲۰۲۰). امروزه تأثیر نظام‌های آموزشی بر ابعاد مختلف زندگی فردی دانش‌آموختگان و در سطحی بالاتر، بر همه حوزه‌های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشورها قطعی است (ریگمی^۳، ۲۰۱۹). و بر همین اساس سیاستگذاران با رویکردی آینده‌پژوهانه و کلان‌نگر، به تقویت نظام آموزشی خویش در سطوح مختلف پرداخته، و سعی دارند با اثربخش کردن جریان تربیت و یادگیری در ساحت‌های مختلف، به توانمند ساختن منابع انسانی جامعه پرداخته و در نهایت پیشرفت همه جانبه و توسعه پایدار را تضمین کنند (کریمیان، ۱۴۰۰) تغییر نگاه نمره محور حاکم بر نظام آموزشی به نگاهی مبتنی بر افزایش درک و مهارت دانش‌آموزان، شاید یکی از مهم‌ترین گام‌ها در این مسیر باشد. روزآمدی و تحول در روش‌های آموزشی و محتوای کتاب‌های درسی از شروط مهم دیگر برای توانمندسازی هرچه بیشتر دانش‌آموزان است که در چند سال اخیر بارها از سوی کارشناسان آموزشی مطرح شده است (نیاز آذری، ۱۴۰۰).

به اعتقاد فعالان حوزه آموزش و پرورش، روش و محتوای کنونی آموزش در مقاطع مختلف تحصیلی، ضمن فاصله داشتن از استانداردهای آموزشی و علمی روز، به مهارت‌افزایی در دانش‌آموزان نیز توجهی ندارد (نوروزی،

1. Hargreaves
2. Carr
3. Regmi

۳- برازش الگو، ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌های الگوی مذکور (از دیدگاه کاربران) چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر اهداف کاربردی است، از نظر داده‌ها آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) است و از نظر ماهیت و نوع مطالعه در بعد کیفی از نوع داده بنیاد سیستمی (پارادایمی) است و در بعد کمی توصیفی از نوع پیمایشی مقطعی است. جامعه آماری بخش کیفی شامل اساتید دانشگاه و خبرگان رشته مدیریت منابع انسانی می‌باشد که با روش نمونه‌گیری آگاهانه از نوع نظری و بر اساس اشباع نظری ۱۵ نفر خبره انتخاب شدند. در بخش کمی کلیه معلمان دوره اول متوسطه آموزش و پرورش استان مرکزی که دارای مدرک کارشناسی ارشد و کمتر به تعداد ۴۹۵ نفر (۲۵۵ زن و ۲۴۰ مرد) که با کمک جدول مورگان تعداد ۲۱۷ نفر (۱۱۲ زن و ۱۰۵ مرد) حجم نمونه آماری تشکیل داد.

ابزار پژوهش

ابزار سنجش بخش کیفی را یک فرم مصاحبه نیمه ساختاریافته تشکیل می‌دهد که به مدد کدگذاری باز، محوری و انتخابی به دست آمد. پس از اشباع نظری خبرگان در مورد فرم مصاحبه بخش کیفی، فرم مذکور از طریق دادن پیوست به شاخص‌ها به پرسشنامه تبدیل و بر روی گروه نمونه که به صورت تصادفی انتخاب، اجرا شد. اعتبار و روایی ابزار سنجش در بخش کیفی به مدد اجماع سه سویه (اجماع داده‌ها، اجماع پژوهشگران و اجتماع تئوری‌ها و روش‌شناسی) به دست آمده است، در بخش کمی اعتبار با آلفای کرونباخ محاسبه و مقدار کل آن برابر با ۰/۹۳ می‌باشد. یافته‌های به دست آمده، ۵ بعد، ۲۰ مؤلفه و ۱۱۸ شاخص نهایی گردید و مبنای طراحی پرسشنامه پژوهش برای مرحله کمی قرار گرفت. پاسخ‌های پرسش‌نامه در چهارچوب طیف هفت‌گزینه‌ای لیکرت طراحی شد. داده‌ها جمع‌آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نفرت شاغل در آن، از جمله نهادهای دولتی بزرگ ایران به شمار می‌رود و قریب ۱۵ درصد بودجه کشور، در آموزش و پرورش به مصرف می‌رسد ولی میزان اثربخشی این نهاد، به سبب نارضایتی عمومی از کیفیت خروجی‌های آن پیوسته در معرض توجه و انتقاد بسیاری از ناظران واقع شده است (فرخنده زاده و همکاران، ۱۴۰۱). مسئله اصلی این است که، فارغ التحصیلان آموزش و پرورش از لحاظ مهارتی، در حد انتظار، کارآمد نیستند به عبارت دیگر، دست‌ورزی آن‌ها هماهنگ با مغز آن‌ها رشد نکرده است. گرچه برای جبران این ضعف، از گذشته برنامه‌هایی مانند (طرح کاد) (کار و دانش) (توسعه مدارس فنی و حرفه‌ای) انجام شده است اما همین برنامه‌ها در این راه موفقیت‌چندانی نداشتند. امروزه پرداختن به مساله مهارت‌آموزی دانش‌آموزان، از مهمترین راه کارهای برای کاهش بیکاری در کشور می‌باشد و از آنجایی که در روند آموزشی کشور تمرکز بر مهارت‌آموزی بیشتر در دوره متوسطه دوم و با تاکید بر هنرستان‌ها و آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای صورت می‌گیرد، باعث شده تا دانش‌آموزان زمان کمی برای مهارت‌آموزی داشته باشند و همچنین زمان مناسبی برای انتخاب رشته و گرایش مناسب و مورد علاقه نداشته باشند. لذا، می‌توان شروع مهارت‌آموزی در دوره اول متوسطه از دوره زمانی آموزش مدارس بیشتر بهره جست و روند دستیابی به اهداف آموزشی را تسهیل کرد. لازمه تحقق اهداف دوره متوسطه وجود یک سیاست‌گذاری مطلوب است. با عنایت به مطالب بیان شده پژوهش‌گر در پی پاسخ به این سوال‌ها بود:

- ۱- الگوی پارادایمی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی در مدارس دوره اول متوسطه کدام است؟
- ۲- علت‌ها، پیامدها، زمینه‌ها، عوامل مداخله‌گر، راهبردها، و برون داده‌های الگوی مذکور (از دیدگاه خبرگان) کدام است؟

شایان ذکر است به منظور جلوگیری از طولانی‌شدن متن مقاله از بیان جدول کدگذاری‌ها خودداری شد. (ج) کدگذاری انتخابی: در این مرحله که توسط خبرگان انجام گرفت در مجموع، جهت ارائه الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه ۵ بعد، ۲۰ مؤلفه و ۱۱۸ شاخص زیر به دست آمد.

روش اجرا

تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر در دو بخش کیفی و کمی انجام شد: تحلیل داده‌ها در بخش کیفی چهارطی مرحله انجام گرفت: الف) کدگذاری باز: در این مرحله ۸۸ شاخص از طریق مطالعات ملی و جهانی، و مصاحبه با خبرگان احصا شد. ب) کدگذاری محوری: در این مرحله ۵ بعد، ۲۱ مؤلفه و ۱۲۰ شاخص از طریق مصاحبه با خبرگان احصا شد.

جدول ۱. ابعاد، مؤلفه‌ها و تعداد شاخص‌های سازنده ارائه الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه

ابعاد	مؤلفه‌ها	تعداد شاخص
عوامل علی	مدیریت	۶
	یاددهنده	۹
	یادگیرنده	۵
	محتوا	۵
	آموزش	۷
	ارزشیابی	۶
	محیط یادگیری	۵
عوامل مداخله‌گر	فناوری	۸
	اسنادبالادستی	۵
	منابع مالی	۴
	فرهنگ سازمان	۱۰
شرایط زمینه‌ای	قوانین و مقررات	۵
	ارزشی	۶
راهبردها	فرهنگی اجتماعی	۶
	آموزشی	۶
	اقتصادی	۴
پیامدها و ربرون دادها	فردی	۶
	اجتماعی	۴
	اقتصادی	۸
	سیاسی	۳

یافته‌ها

از لحاظ شاخص‌های جمعیت شناختی ۱۱۲ نفر (۵۲/۹۱ درصد) از شرکت‌کنندگان زن و ۱۰۵ نفر (۴۷/۰۹ درصد) مرد بودند. همچنین ۱۶۷ نفر (۷۹/۲۳ درصد) از شرکت‌کنندگان دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۵۰ نفر (۲۳/۷۷ درصد) دارای مدرک دکتری بودند.

د) اعتباریابی نظری الگو: در این مرحله ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه در قالب یک الگو تنظیم و توسط خبرگان اعتباریابی شد. در بخش کمی نیز از آمار توصیفی و مدل معادلات ساختاری برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

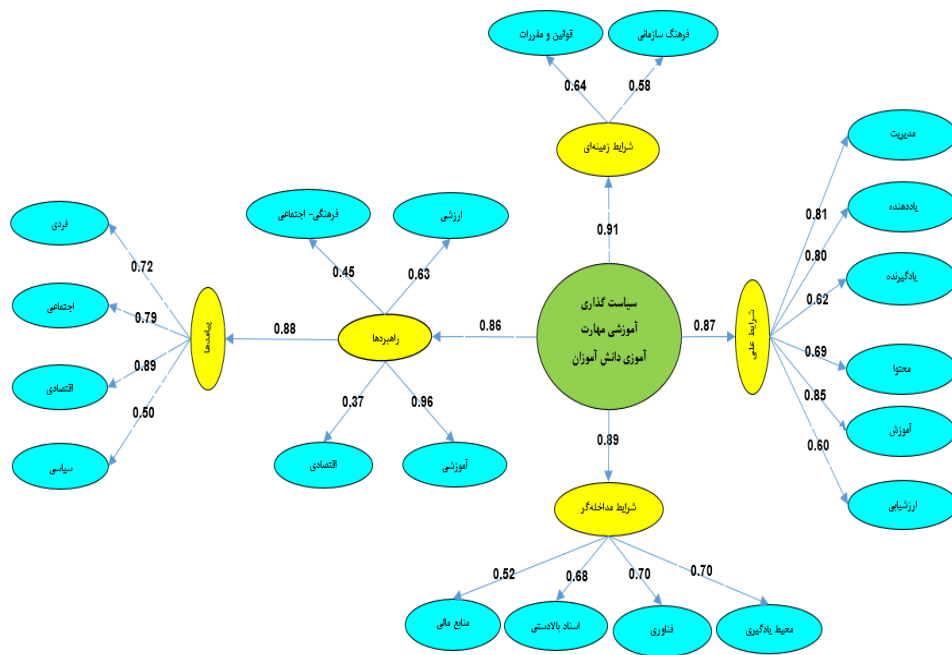
جدول ۲. شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

عامل‌ها	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
مدیریت	۶/۱۴۹۶	۱/۱۵۹۷۱	-۱/۳۱۸	۱/۸۷۴
یاددهنده	۴/۴۶۹۳	۱/۲۹۸۶۹	-۰/۳۹۰	-۰/۲۵۴
یادگیرنده	۵/۰۶۱۴	۱/۴۳۳۵۰	-۰/۷۹۱	-۰/۱۴۸
محتوا	۵/۴۶۲۸	۱/۲۸۷۷۸	-۱/۴۳۹	۲/۳۷۳
آموزش	۵/۱۶۷۳	۱/۵۴۵۹۴	-۰/۸۲۷	-۰/۰۴۸
ارزشیابی	۵/۱۸۵۰	۱/۲۵۴۱۳	-۱/۷۸	۱/۲۲۵
محیط یادگیری	۵/۳۷۷۶	۱/۲۶۸۷۱	-۱/۱۱۵	۱/۴۹۹
فناوری	۵/۲۲۱۷	۰/۹۱۱۴۳	-۰/۹۷۹	۲/۳۵۳
اسنادبالادستی	۵/۳۰۶۰	۰/۸۵۳۷۴	-۱/۷۰۰	۵/۳۵۰
منابع مالی	۴/۹۰۵۴	۱/۱۲۴۵۳	-۱/۱۲۵	۱/۳۷۷
فرهنگ سازمان	۴/۷۶۵۴	۱/۲۳۳۶۸	-۰/۷۶۰	-۰/۱۳۳
قوانین ومقررات	۵/۳۱۵۱	۱/۳۳۴۹۳	-۱/۰۷۱	-۰/۹۴۳
ارزشی	۵/۲۷۴۸	۱/۲۱۴۶۳	-۱/۱۹۵	۱/۷۰۷
فرهنگی/اجتماعی	۵/۸۹۳۳	۰/۸۰۷۳۷	-۱/۳۶۷	۱/۸۶۱
آموزشی	۵/۹۳۷۰	۰/۸۸۰۶۵	-۱/۲۰۱	۲/۵۱۶
اقتصادی	۵/۸۴۶۵	۰/۸۳۱۸۸	-۱/۳۴۷	۱/۵۳۷
فردی	۵/۸۹۴۱	۰/۷۹۲۱۲	-۱/۲۶۶	۱/۴۰۰
اجتماعی	۶/۰۱۸۹	۰/۸۱۳۵۹	-۱/۴۰۶	۱/۵۳۹
اقتصادی	۵/۹۵۲۸	۰/۷۲۲۳۷	-۰/۹۱۹	-۰/۴۶۰
سیاسی	۵/۹۱۳۴	۰/۸۷۵۶۱	-۱/۰۰۳	-۰/۵۲۷

با توجه به جدول فوق بیشترین میانگین مربوط به مولفه مدیریت با میانگین ۶/۱۵ و کمترین میانگین مربوط به مولفه فرهنگ سازمان با میانگین ۴/۷۸ می‌باشد. همچنین توزیع نمرات همه مولفه‌ها دارای کجی منفی هستند. به عبارتی دیگر مجموع مجذور نمرات آن از میانگین، عددی منفی است و نمرات اکثر افراد در این مقیاس از میانگین بیشتر است. توزیع نمرات مؤلفه ارزشیابی (۱/۷-) بیشترین و توزیع نمرات مؤلفه یاددهنده

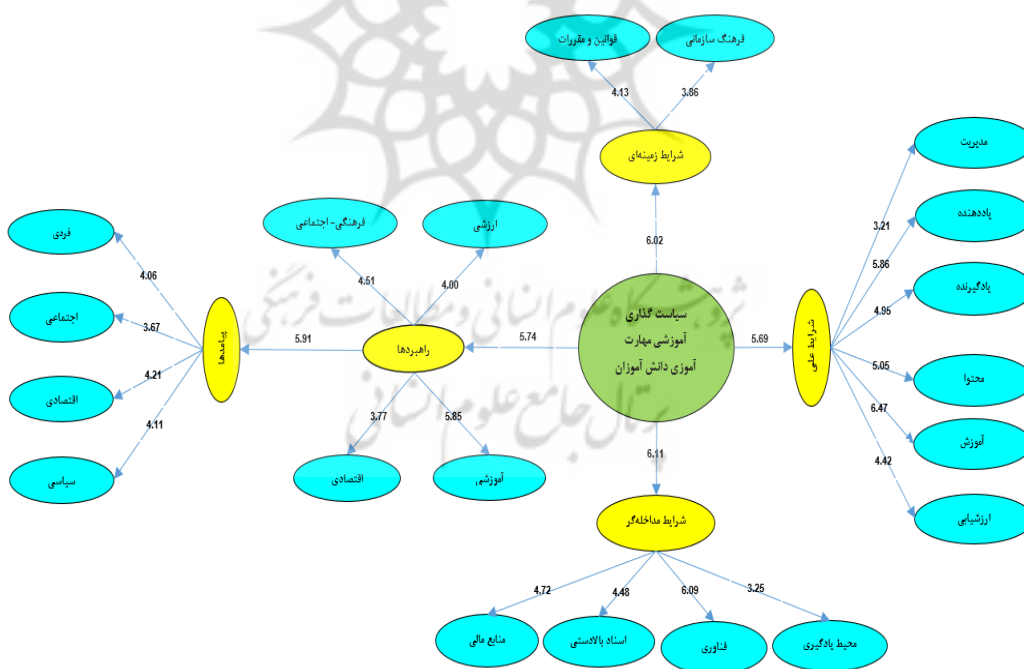
(-۰/۳۹) کمترین کجی را دارد. توزیع نمرات همه مولفه‌ها دارای کشیدگی مثبت هستند. بدین معنی که نمره اکثر افراد در این مقیاس‌ها نزدیک به میانگین قرار دارد. بنابراین با توجه به نتایج بدست آمده توزیع نمونه مورد نظر نرمال است. بنابراین شرایط استفاده از آزمون‌های پارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده‌ها فراهم است.

با توجه به جدول فوق بیشترین میانگین مربوط به مولفه مدیریت با میانگین ۶/۱۵ و کمترین میانگین مربوط به مولفه فرهنگ سازمان با میانگین ۴/۷۸ می‌باشد. همچنین توزیع نمرات همه مولفه‌ها دارای کجی منفی هستند. به عبارتی دیگر مجموع مجذور نمرات آن از میانگین، عددی منفی است و نمرات اکثر افراد در این مقیاس از میانگین بیشتر است. توزیع نمرات مؤلفه ارزشیابی (۱/۷-) بیشترین و توزیع نمرات مؤلفه یاددهنده

Chi-square= 5281.47, df = 1957, P-value = 0.0000, RMSEA = 0.073

شکل ۱. مدل عمومی پژوهش (تحلیل مسیر) در حالت ضرایب استاندارد

Chi-square= 5281.47, df = 1957, P-value = 0.0000, RMSEA = 0.073

شکل ۲. مدل عمومی پژوهش (تحلیل مسیر) در حالت ضرایب معناداری (ضرایب t)

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر ارزشی با بعد راهبردها برابر $(\lambda = 0/63$ و $t = 4/00)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فرهنگی- اجتماعی با بعد راهبردها برابر $(\lambda = 0/45$ و $t = 4/51)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر آموزشی با بعد راهبردها برابر $(\lambda = 0/96$ و $t = 5/85)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر اقتصادی با بعد راهبردها برابر $(\lambda = 0/37$ و $t = 3/77)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فردی با بعد پیامدها برابر $(\lambda = 0/72$ و $t = 4/06)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر اجتماعی با بعد پیامدها برابر $(\lambda = 0/79$ و $t = 3/67)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر اقتصادی با بعد پیامدها برابر $(\lambda = 0/89$ و $t = 4/21)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر سیاسی با بعد پیامدها برابر $(\lambda = 0/50$ و $t = 4/11)$ ؛

نسبت خی دو به درجه آزادی $2/69$ است. مقدار ریشه دوم واریانس خطای تقریب برابر با $0/073$ است که میزان قابل قبولی در برازش مدل تلقی می‌شود. سایر شاخص-های برازندگی مانند نیکویی برازش (GFI) و تعدیل یافته نیکویی برازش (IFGA) و سایر مشخصه‌ها نیز مقادیر بالای $0/9$ به عنوان شاخص‌های مطلوب برازندگی الگو تلقی می‌شوند. لذا بر اساس نتایج مدل‌یابی می‌توان گفت مدل از برازش نسبتاً خوبی با داده‌ها برخوردار است.

در نتیجه پژوهش الگوی پارادایمی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه به شرح شکل زیر می‌باشد:

خلاصه نتایج به دست آمده از مدل عمومی پژوهش در حالت ضرایب استاندارد و ضرایب معناداری به شرح زیر است:

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر مدیریت با بعد شرایط علی برابر $(\lambda = 0/81$ و $t = 3/21)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر یاددهنده با بعد شرایط علی برابر $(\lambda = 0/80$ و $t = 5/86)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر یادگیرنده با بعد شرایط علی برابر $(\lambda = 0/62$ و $t = 4/95)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر محتوا با بعد شرایط علی برابر $(\lambda = 0/69$ و $t = 5/05)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر آموزش با بعد شرایط علی برابر $(\lambda = 0/85$ و $t = 6/47)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر ارزشیابی با بعد شرایط علی برابر $(\lambda = 0/60$ و $t = 4/42)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فرهنگ سازمان با بعد شرایط زمینه ساز برابر $(\lambda = 0/58$ و $t = 3/86)$ ؛

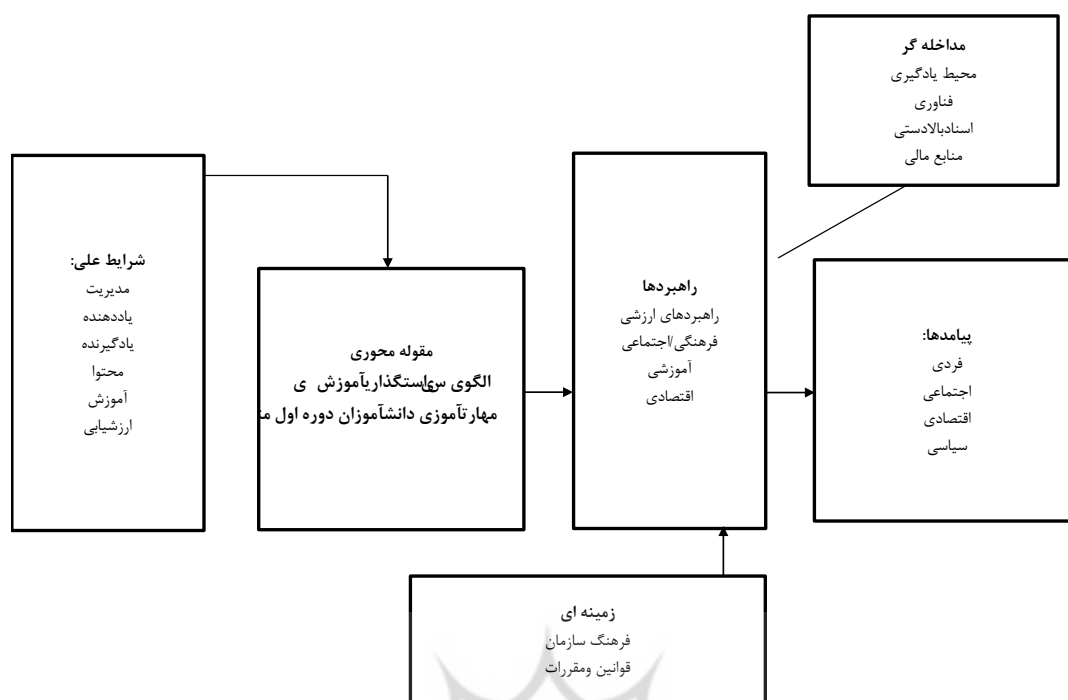
بار عاملی و ضریب معناداری مسیر قوانین و مقررات با بعد شرایط زمینه ساز برابر $(\lambda = 0/64$ و $t = 4/13)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر محیط یادگیری با بعد شرایط مداخله‌گر برابر $(\lambda = 0/70$ و $t = 3/25)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فناوری با بعد شرایط مداخله‌گر برابر $(\lambda = 0/70$ و $t = 6/09)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر اسناد بالادستی با بعد شرایط مداخله‌گر برابر $(\lambda = 0/68$ و $t = 4/48)$ ؛

بار عاملی و ضریب معناداری مسیر منابع مالی با بعد شرایط مداخله‌گر برابر $(\lambda = 0/52$ و $t = 4/72)$ ؛

شکل ۳. الگوی پارادایمی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه مستخرج از پژوهش

اساس ضرایب بدست آمده، می‌توان عنوان کرد که تمامی شاخص‌ها نقش مهم و معناداری در اندازه‌گیری ابعاد و مولفه‌های الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه را دارا می‌باشند که مجموعاً یک عامل زیربنایی را در قالب الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه ارائه داده‌اند.

یافته‌های حاضر با یافته‌های پژوهشگرانی مانند؛ سلمی و همکاران (۱۴۰۱) از حیث شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها همسو بوده؛ یعنی ابعاد بدست آمده در هر دو پژوهش یکسان بودند. از حیث فناوری و سواد اطلاعاتی و برنامه‌ریزی مناسب مهارت‌آموزی با یافته‌های خیری نیا (۱۳۹۹) همسو بود. همچنین با نتایج پژوهش حیدری (۱۳۹۹) از حیث سرمایه انسانی (یادگیرنده و یاددهنده) سرمایه فرهنگی، پیامدهای سیاسی و اقتصادی، قوانین و مقررات و توجه به راهبردهای ارزشی در جامعه همسو بود. همچنین با نتایج پژوهش رودویل (۲۰۲۰) از حیث توجه به فناوری و

بحث و نتیجه‌گیری

الگوی یادشده از ۵ بعد، ۲۰ مولفه و ۱۸ شاخص تشکیل شده است. همچنین علت‌ها، پیامدها، زمینه‌ها، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و برون‌دادهای الگوی مذکور عبارتند از: ۱- عوامل علی: مدیریت، یاددهنده، یادگیرنده، محتوا، آموزش و ارزشیابی ۲- عوامل مداخله‌گر: محیط یادگیری، فناوری، اسناد بالادستی و منابع مالی، ۳- شرایط زمینه‌ای: فرهنگ سازمان و قوانین و مقررات، ۴- راهبردها: ارزشی، فرهنگی/اجتماعی، آموزشی و اقتصادی ۵- پیامدها و برون‌دادهای: فردی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی. یافته بعدی پژوهش حاضر؛ مبنی بر اینکه برآزش الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه از دیدگاه کاربران چگونه است؟ بیانگر آن است که یافته‌های بدست آمده در بخش کیفی شامل از ۵ بعد، ۲۰ مولفه و ۱۸ شاخص شناسایی شد که اولویت قرار گرفتن آن‌ها بر اساس اولویت هر مولفه تنظیم شده است و بار عاملی هر شاخص بالاتر بوده، آن شاخص اولویت بالاتری را به خود اختصاص داده است. بنابراین بر

پیشنهاد می‌شود جهت آشنایی بیشتر افراد جامعه بخصوص معلمان و دانش آموزان، منابعی شامل مهارت آموزی کاربردی و مفید تهیه و در اختیار آنان قرار داده شود.

مدنظر قرار دادن نیازهای مهارتی شاگردان بر اساس نیازهای جامعه امروزی در تالیف کتب درسی جدید.

برنامه فراگیر آموزش مهارت آموزی و نحوه به کارگیری عملی این مهارت‌ها در دوره‌های ضمن خدمت معلمان و فعالیت‌های فوق برنامه دانش آموزان توجه واجرا شود.

ایجاد درس مهارت آموزی در جهت آموزش مهارت‌های مورد نیاز از دوره آمادگی تا دانشگاهی.

موازین اخلاقی

برای شرکت‌کنندگان در پژوهش اهداف کلی پژوهش بیان گردید و به‌منظور حفظ اصول رازداری به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که داده‌ها فقط در دسترس پژوهشگر قرار می‌گیرد. همچنین اطلاعات شخصی آن‌ها محرمانه نگهداری شد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از همه شرکت‌کنندگان محترم و کسانی که در این پژوهش یاری نمودند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایند.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان این مقاله نقش یکسانی در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری مصاحبه و تحلیل آن، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی داشتند.

تعارض منافع

نویسندگان متعهد می‌شوند که پژوهش حاضر هیچ‌گونه تضاد منافی ندارد.

References

- چهاربند، اسفندیار. (۱۳۹۱). الگوی برنامه درسی پودمانی بر پایه استاندارد شایستگی حرفه‌ای، تعلیم و تربیت استثنایی، ۱۱۱: ۵۱-۶۷.
- حیدری، علیرضا. (۱۳۹۸). معضل دولت‌سازی و سیاست‌گذاری آموزش و پرورش در ایران پس از انقلاب تعلیم و تربیت ۳۵(۴)، ۱۴۰.

مهارت‌های دیجیتالی همسو بود همچنین. با نتایج پژوهش یونسف (۲۰۱۹) از حیث پیامدهای اجتماعی و فرهنگی، توجه به یادگیرنده و رشد توانمندی‌های جوانان در جامعه و پیامدهای اجتماعی حاصل از مهارت آموزی در جامعه همسو بود. در نهایت با پژوهش فورستل و بول (۲۰۱۸) از حیث پیامدهای اقتصادی همسو بود.

از ضرورت‌ها و الزامات رشد و توسعه اقتصادی نظام آموزشی برای ایجاد مهارت‌های لازم، سرمایه انسانی است و در این میان آموزش‌های مهارتی تلفیقی از علم، فن، هنر بوده و نقش بسیار مهمی در تامین نیروی انسانی کارآمد ایفا و مضمونی توسعه‌ای دارد. هدف از این آموزش‌ها، افزایش توانایی‌های دانش، مهارت و قدرت درک افراد و انجام مطلوب‌تر کار در محدوده وظایف شغلی است و انتظار می‌رود سازمان‌های آموزشی از جمله آموزش و پرورش با ارائه آموزش‌های مهارتی بتواند نقش بسزایی در تربیت نیروی تکنسین ماهر و کاهش بیکاری ایفا کند. به همین علت است که یکی از اولویت‌های مهم در سرمایه‌گذاری‌های آموزشی، توسعه و گسترش آموزش‌های مهارت محور بوده و این مهم نیز از سوی نهادهای ذی ربط بین‌المللی مانند یونسکو، یونیواک و بانک جهانی به منزله یک استراتژی مهم به کشورهای در حال توسعه توصیه می‌شود.

در مجموع، پژوهش محدودیت‌های در اجرا داشت که به شرح زیرند:

پژوهش حاضر برای طراحی الگوی سیاست‌گذاری آموزشی مهارت‌آموزی دانش‌آموزان متوسطه انجام شد. اگر مقاطع دیگر مانند ابتدایی و یا آموزش عالی هم شامل می‌شد قطعاً نتایج گسترده‌تری بدست می‌آمد.

عدم توجه به نوع مدرسه مانند: دولتی، غیر انتفاعی و... در پژوهش حاضر که خود این امر ممکن است در نتایج پژوهش تاثیر گذار باشد.

در پایان، بر اساس نتایج پژوهش، پیشنهادها زیر ارائه می‌شود:

- نویدی، احد، خالقی نژاد، علی، و خالقی، علی اصغر. (۱۳۹۷). طراحی چهارچوبی برای آموزش مهارت فنی و حرفه‌ای به دانش‌آموزان متوسطه دوم شاخه نظری: یک مطالعه کیفی، ۱۳(۱)، ۱۲۰-۱۳۴.
- نیازآذری، کیومرث. (۱۴۰۰). فرایند سیاست‌گذاری در نظام آموزشی. تهران: انتشارات فراشناخت اندیشه.
- Abaspour, A., & Moradi, K. (2019). Critical analysis of educational policy: Re-reading lost values. *Journal of Public Policy*, 3(3), 160-137. (In Persian)
- Carr, S. (2020). Dampened motivation as a side effect of contemporary educational policy: A self-determination theory perspective. *Oxford Review of Education*, 46(3), 331-345.
- Chaharband, E., (2012). Curriculum Pattern based on the Professional Competence Standards, *Exceptional Education*, 111, 51-67. (In Persian)
- Farkhondehzadeh, A., Zarei, E., Hosseini, S. M., & Askari, M. (2022). The policy-making cycle in the education system. *Mana Publishing*. (In Persian)
- Forster, A. G., & Bol, T. (2018). Vocational education and employment over the life course using a new measure of occupational specificity. *Social Science Research*, 70, 176-197.
- Hargreaves, A. (2021). Austerity and inequality; or prosperity for all? Educational policy directions beyond the pandemic. *Educational Research for Policy and Practice*, 20(1), 3-10.
- Heydari, A. (2019). The problem of state-building and education policy-making in Iran after the revolution. *Tahlil va Tabieat*, 35(4), 140. (In Persian)
- Karimian, J. (2021). Policy-making in education. *Tehran: Rahbaran Ketab*. (In Persian)
- Kheirinia, H. (2020). Analysis of Learning Skills in Elementary School Textbooks (Master's thesis). *Mazandaran University, Faculty of Humanities and Social Sciences*. (In Persian)
- Mahdi, R., & Barani, S. (2019). Analyzing the position of technical and vocational education and skills in the comprehensive scientific map of the country. *Karafarin Quarterly*, 16(46), 15-32. (In Persian)
- Ministry of Education. (2011). *Fundamental Transformation Document*. (In Persian)
- Moradi Dehqi, S., Abaspour, A., Rahimian, H., Maleki, H., & Khasravi, M. (2018). Research in Islamic education issues, 26(41), 29-67. (In Persian)
- Moslemi, N., Hamidzadeh, A., & Khonifar, H. (2022). Providing a behavioral-based policy-making model in the field of skill education in خیرنی، نیا، حسینعلی. (۱۳۹۹). تحلیل محتوای مهارت‌آموزی در کتاب‌های درسی دوره ابتدایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه مازندران، دانشگاه علوم انسانی و اجتماعی. سند تحول بنیادین. (۱۳۹۰). وزارت آموزش و پرورش. صفاری، شهرزاد، حکیم زاده، رضوان، دهقانی، مرضیه، و لواسانی، مسعود غلامعلی. (۱۴۰۰). ارائه مدل مفهومی آموزش مبتنی بر بازی با تأکید بر مهارت‌آموزی: مطالعه فراترکیب، *مجله علوم تربیتی دانشگاه اهواز*، ۲۸(۲)، ۹۷-۱۱۲
- طالبی، بهنام، سیدنظری، نیر، و سودی، حورا. (۱۳۹۶). ارائه مدل ادراکی سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش ایران، *فصلنامه رهیافت*، ۲۷(۵)، ۱۳-۲۳
- عباس پور، عباس، و مرادی، کیوان. (۱۳۹۷). تحلیل انتقادی سیاست‌آموزشی: بازخوانش ارزش‌ها گم شده. *نشریه سیاست‌گذاری عمومی، فصلنامه علمی و پژوهشی*، ۳(۳)، ۱۶۰-۱۳۷.
- فرخنده زاده، علیرضا، زارعی، اسماعیل، حسینی، سید محی‌الدین، و عسکری، مریم. (۱۴۰۱). چرخه‌ی سیاست‌گذاری در نظام آموزش و پرورش، تهران: انتشارات: مانا. کریمی‌مان، جلال. (۱۴۰۰). سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش، تهران: نشر کتاب راهبرد.
- مسلمی، ناهید، حمیدزاده، علی، و خنیفر، حسین. (۱۴۰۱). ارائه مدل خط‌مشی‌گذاری آموزشی مبتنی بر رویکرد رفتاری در حوزه آموزش‌های مهارتی در ایران، *مطالعات آموزشی و آموزشگاهی پاییز*، ۱۴۰۰، ۲۸(۲)، ۳۶۲-۳۸۲.
- مرادی دهقی، شهریار، عباس پور، عباس، رحیمیان، حمید، ملکی، حسن و خسروی، محبوبه. (۱۳۹۷). پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، ۲۶(۴۱)، ۲۹-۶۷.
- مهدی، رضا و بارانی، سپیده. (۱۳۹۸). تحلیل جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی در نقشه جامع علمی کشور، *فصلنامه کارآفن*، ۱۶(۴۶)، ۱۵-۳۲.
- نصیری فیروز، علی رضا، ابیلی، خدایار، کرامتی، محمدرضا، و پور کریمی، جواد. (۱۴۰۱). طراحی الگوی ارزیابی سیاست‌گذاری فرهنگی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی (یک پژوهش آمیخته)، *فصلنامه علمی مطالعات فرهنگی*، ۱۷(۵۱)، ۹۱-۱۳۰.
- نوروزی، رضا علی، سیادت، سید علی، و نادری، ناهید. (۱۳۹۹). سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش، تهران: نشر پامانا.

- Iran. *Studies in Educational and Learning Quarterly*, 28, 362-382. (In Persian)
- Nasiri Firooz, A. R., Abili, K., Karamati, M. R., & Pourkarimi, J. (2022). Designing a model for evaluating the cultural policy-making in universities and higher education institutions (a mixed research). *Cultural Studies Quarterly*, 17(51), 91-130. (In Persian)
- Navidi, A., Khaleghi Nezhad, A., & Khalaqi, A. A. (2018). Designing a framework for vocational and technical education for high school students: A qualitative study. *Journal of Curriculum Studies*, 13(1), 120-134. (In Persian)
- Niazazari, K. (2021). The process of policy-making in the education system. Tehran: Farashenakht Andisheh. (In Persian)
- Norouzi, R. A., Seyyedat, S. A., & Naderi, N. (2020). Policy-making in education. Yamana Publishing. (In Persian)
- Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). (2019, April 26). *Getting Skills Right: Spain*.
- Regmi, K. D. (2019). Critical policy sociology: Key underlying assumptions and their implications for educational policy research. *International Journal of Research & Method in Education*, 42(1), 59-75.
- Rodwell, G. (2020). Education policy and the political right in the digital age: The burning fuse beneath schooling in the US, UK and Australia. *Routledge Research in Education Policy and Politics*.
- Safari, S., Hakimzadeh, R., Dehghani, M., & Lavasani, M. G. (2021). Providing a conceptual model of game-based learning with an emphasis on skill acquisition: A meta-synthesis. *Journal of Educational Sciences of Ahvaz University*, 28(2), 97-112. (In Persian)
- Talabi, B., Seyyed Nazari, N., & Soodi, H. (2018). Providing a perception model of policy-making in education in Iran. *Rahyaft*, 27(5), 13-23. (In Persian)
- UNICEF. (2019). Global framework on transferable skills, 4-81.

